

Uvod

Obvezno zdravstveno zavarovanje zagotavlja tiste medicinske pripomočke, ki so potrebni pri zdravljenju ali medicinski rehabilitaciji. Pravico do medicinskih pripomočkov določa Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja in drugi splošni akti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZZS) pa natančneje določajo, do katerih medicinskih pripomočkov so upravičene zavarovane osebe in pod kakšnimi pogoji.

Na osnovi teh predpisov ZZZS zagotavlja zavarovanim osebam uresničevanje pravice do medicinskih pripomočkov v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Zavarovana oseba prevzame medicinski pripomoček pri dobavitelju (lekarni, optiki, drugi specializirani prodajalni), ki ima sklenjeno pogodbo z ZZZS, z naročilnico za medicinski pripomoček, ki jo izda pooblaščen zdravnik (osebni zdravnik ali zdravnik specialist). Izjema so tisti medicinski pripomočki, ki ima zavarovana oseba pravico do medicinskega pripomočka šele na osnovi predhodne odobritve oziroma pozitivne odločbe ZZZS.

Izdani medicinski pripomoček praviloma postane last zavarovane osebe, razen v primerih, ko gre za medicinski pripomoček, ki je predmet izposoje.

Vrste medicinskih pripomočkov

Medicinski pripomočki, ki jih zagotavlja obvezno zdravstveno zavarovanje, so: proteze udov, estetske proteze, ortoze (za stabilizacijo udov in hrbtenice), ortopedska obutev, vozički ter ostali pripomočki za gibanje, stojo in sedenje, električni stimulatorji in ostali aparati (npr. za podporo pri dihanju), medicinski pripomočki za nego na bolnikovem domu (postelje z dodatki, sanitarni pripomočki, blazine proti preležaninam), kilni pasovi, medicinski pripomočki pri težavah z inkontinenco, medicinski pripomočki pri zdravljenju sladkorne bolezni, kanile, medicinski pripomočki za oskrbo stom, medicinski pripomočki za slepe, medicinski pripomočki za izboljšanje vida, slušni aparati, obvezilni material in nekatere raztopine. Posamezne vrste medicinskih pripomočkov, do katerih so upravičene zavarovane osebe, so podrobneje opredeljene v šifrantu ZZZS, vsi podatki, ki se nanašajo na posamezno vrsto medicinskega pripomočka in so

pomembni za uveljavljanje pravic zavarovanih oseb, pa so zbrani v posebnem seznamu vrst medicinskih pripomočkov, ki je objavljen na spletni strani ZZZS.

Kdaj lahko prvič uveljavljam pravico do medicinskega pripomočka

Pri uveljavljanju pravice do medicinskega pripomočka mora biti zavarovana oseba predhodno 6 mesecev prijavljena v obvezno zdravstveno zavarovanje, če uveljavlja pravico do medicinskega pripomočka za izboljšanje vida in slušnega pripomočka, za ostale medicinske pripomočke pa 3 mesece. Pogoj predhodnega zavarovanja ne velja v primerih poškodbe pri delu in poklicne bolezni.

Kdaj lahko ponovno uveljavljam pravico do medicinskega pripomočka

Trajnostna doba medicinskega pripomočka je obdobje, pred iztekom katerega zavarovana oseba ni upravičena do novega istovrstnega medicinskega pripomočka v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja. Po izteku trajnostne dobe je zavarovana oseba upravičena do novega medicinskega pripomočka, če zdravnik ugotovi, da je prejšnji iztrošen ali funkcionalno neustrezen, da se ga ne da popraviti ali prilagoditi. Zavarovana oseba ima pravico do novega medicinskega pripomočka še pred iztekom trajnostne dobe, in sicer v primeru anatomskih in funkcionalnih sprememb, zaradi katerih je postal neustrezen in se ga ne da predelati s stroški, nižjimi od 50 odstotkov vrednosti novega. Predlog za nov medicinski pripomoček pred iztekom trajnostne dobe poda pooblaščen zdravnik, o upravičenosti pa odloči imenovani zdravnik ZZZS in o tem izda odločbo.

Kdo lahko predpiše medicinski pripomoček

Medicinske pripomočke potrošnega značaja in materiale za zdravljenje in nego na domu predpiše zavarovani osebi njen izbrani osebni zdravnik. Napotni zdravnik specialist predpisuje medicinske pripomočke s svojega delovnega področja. Nekatere medicinske pripomočke, kot so dihalni aparati, inzulinske črpalke ter sistemi za kontinuirano merjenje glukoze, pa lahko predpisujejo posebej pooblaščen zdravniki specialiti. Medicinske pripomočke, pri katerih je potrebna timska

obravnava zavarovane osebe in individualna prilagoditev medicinskega pripomočka, predpisujejo posebej določeni zdravniki specialiti Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta RS – Soča. Pooblaščen zdravnik mora ob predpisu novega medicinskega pripomočka upoštevati trajnostno dobo predhodno prejetega istovrstnega medicinskega pripomočka. Podatke o že prejetih medicinskih pripomočkih zdravnik pridobi iz zdravstvene evidence zavarovane osebe oziroma neposredno iz računalniške zbirke podatkov ZZZS.

Pravica do medicinskega pripomočka na obnovljivo naročilnico

Obnovljiva naročilnica je namenjena zavarovanim osebam s stabilnim kroničnim zdravstvenim stanjem, ki so upravičene do medicinskih pripomočkov, ki jih je dovoljeno predpisati na obnovljivo naročilnico. Upravičenost ugotovi pooblaščen osebni ali napotni zdravnik. Na obnovljivo naročilnico zdravnik predpiše najmanjšo potrebno količino medicinskih pripomočkov, predvideno za 90 dni. Zavarovana oseba na tako izdano obnovljivo naročilnico medicinske pripomočke prevzema eno leto (skupaj največ štiri prevzemi), na vsakih 90 dni.

Na obnovljivo naročilnico je mogoče predpisati naslednje medicinske pripomočke:

- plenice, predloge, hlačne predloge za nego na domu,
- urinske katetre za enkratno uporabo,
- urinal kondome in zbiralnik za seč,
- za nego izločilne stome (razen irigatorja) in nesterilne komprese za nego stome
- pripomočke potrošnega značaja pri zdravljenju sladkorne bolezni.

Uveljavljanje pravice do zahtevnejših pripomočkov ali pred iztekom trajnostne dobe

O upravičenosti do zahtevnejših medicinskih pripomočkov ali medicinskih pripomočkov pred iztekom trajnostne dobe na predlog pooblaščenega zdravnika odloča imenovani zdravnik ZZZS ali zdravstvena komisija ZZZS. Naročilnica za tak pripomoček mora biti potrjena s strani imenovanega zdravnika ZZZS.

Pravica zavarovane osebe do proste izbire dobavitelja medicinskega pripomočka

Zavarovana oseba izbere med pogodbenimi dobavitelji, ki imajo sklenjeno pogodbo z ZZZS, tistega, pri katerem bo uveljavljala pravico do medicinskega pripomočka. Zavarovana oseba, ki biva v domu starejših občanov ali drugem socialnem zavodu, je prav tako upravičena do medicinskih pripomočkov pri težavah z inkontinenco na osnovi naročilnice. V tem primeru lahko pooblasti dom starejših občanov oziroma drugi socialni zavod, da izbere praviloma enega izmed pogodbenih dobaviteljev, ki zagotavljajo medicinske pripomočke za zavarovane osebe, ki bivajo pri njih. Če tega ne stori, si mora te medicinske pripomočke priskrbeti sama na podlagi izdane navadne naročilnice.

Do kakšnega medicinskega pripomočka sem upravičen

Pogodbeni dobavitelj (lekarna, optik, druga specializirana prodajalna) je dolžan osebam, ki so obvezno in dopolnilno zdravstveno zavarovane, zagotavljati medicinske pripomočke, ki so navedeni v pogodbi, brez doplačil. Če zavarovana oseba pri pogodbenemu dobavitelju zahteva ali predhodno soglašata, da se ji izda drug istovrstni medicinski pripomoček, katerega cena je višja (nadstandardni medicinski pripomoček) kot to določa cenovni standard oziroma druga cena, ki se prizna v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja, mora razliko v ceni plačati sama. Če zavarovana oseba zaradi svojega zdravstvenega stanja potrebuje posebno izvedbo medicinskega pripomočka, velja, da je upravičena do medicinskega pripomočka, ki je funkcionalno ustrezen in najcenejši. Potrebo po takšnem medicinskem pripomočku ugotovi pooblaščen zdravnik, o upravičenosti pa odloča ZZZS.

V katerih primerih lahko pogodbeni dobavitelj ZZS zahteva neposredno doplačilo za medicinski pripomoček

ZZS v skladu s predpisi in sklenjenimi pogodbami z dobavitelji zagotavlja zavarovanim osebam medicinske pripomočke brez dodatnih neposrednih doplačil. Doplačilo je potrebno, če zavarovana oseba izrecno zahteva nadstandardni medicinski pripomoček in ga pogodbeni dobavitelj ZZS lahko zagotovi, ali če zavarovana oseba nima sklenjenega dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja za kritje doplačila do polne vrednosti storitev, kot to določa Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Izdaja in prevzem medicinskega pripomočka

Zavarovana oseba medicinski pripomoček dobi ali si ga izposodi v specializirani prodajalni, pri optiku ali v lekarni, ki ima sklenjeno ustrezno pogodbo z ZZS – njihov seznam je objavljen na spletni strani ZZS. Pogodbeni dobavitelj ima na vidnem mestu nameščeno posebno nalepko, iz katere je razvidno, da gre za pogodbenega dobavitelja medicinskih pripomočkov ZZS. Zavarovana oseba izkazuje pravico do medicinskega pripomočka z naročilnico, ki jo izda pooblaščen zdravnik, in kartico zdravstvenega zavarovanja. V času zdravljenja v bolnišnici, zdravilišču ali socialnem zavodu zagotavlja zavarovani osebi medicinske pripomočke izvajalec zdravstvenih storitev, ki zagotavlja tudi vse pripomočke, ki jih potrebuje pri izvajanju zdravstvenih storitev. Pogodbeni dobavitelj mora zavarovanim osebam izročiti kakovostne medicinske pripomočke v skladu s standardi, predložiti garancijski list (če je to potrebno), navodila za uporabo v slovenskem jeziku ter seznam pooblaščenih servisov. Pogodbeni dobavitelj mora ob izdaji novega medicinskega pripomočka spoštovati garancijsko dobo, nuditi brezplačna popravila v času garancije ter imeti v ta namen organizirano službo za vzdrževanje in servisiranje medicinskih pripomočkov ves čas njihove življenjske dobe. Stroške reklamacij in popravil medicinskega pripomočka, ki so nastali med garancijsko dobo in ki niso posledica neustreznega in nestrokovnega ravnanja za-

varovane osebe, je dolžan poravnati pogodbeni dobavitelj. Za čas popravila je pogodbeni dobavitelj dolžan zavarovani osebi zagotoviti nadomestni medicinski pripomoček.

Pravica do popravil in vzdrževanja medicinskega pripomočka

Po preteku garancijske dobe ZZS v celoti povrne stroške rednega vzdrževanja protez, ortoz, nekaterih vozičkov, nekaterih dihalnih aparatov, nekaterih pripomočkov za slepe in nekaterih pripomočkov za sluh. ZZS poravna tudi stroške popravil in zamenjav delov teh medicinskih pripomočkov do skupne vrednosti popravil in vzdrževanj, ki ne presega 50 % cene za ta medicinski pripomoček iz obveznega zavarovanja. Pri popravilih protez je ta delež 70 %.

Zavarovana oseba lahko uveljavlja pravico do popravila in vzdrževanja le na podlagi naročilnice in predhodno potrjenega predračuna s strani ZZS. Naročilnica in predhodna potrditev nista potrebni v primerih popravil in vzdrževanja nekaterih medicinskih pripomočkov za sluh in govor ali če si zavarovana oseba medicinski pripomoček izposodi (npr. koncentrador kisika ali drug vir kisika, CPAP, ventilator – aparat za umetno predihavanje pljuč).

Nabava medicinskih pripomočkov v drugi državi članici EU

Zavarovana oseba lahko s strani pooblaščenega zdravnika predpisani medicinski pripomoček nabavi v drugi državi članici EU, razen psa vodiča slepih ali medicinskih pripomočkov, ki so predmet izposoje. Če nabavi medicinski pripomoček v drugi državi članici EU, ZZS na podlagi naročilnice ali naročilnice EU* in računa povrne dejanske stroške, vendar največ do višine cene, do katere bi bila zavarovana oseba upravičena v Sloveniji. V tem primeru torej zavarovana oseba sama plača medicinski pripomoček, od ZZS pa nato lahko zahteva povračilo stroškov nabave.

* Naročilnica EU je listina za predpisovanje medicinskega pripomočka, ki jo je v okviru zdravstvene storitve, opravljene v drugi državi članici EU, izdal zdravnik te države, ki izpolnjuje enake pogoje, kot pooblaščen zdravnik v RS.

Dodatne informacije:

- pooblaščen uradne osebe na izpostavah, območnih enotah in Direkciji ZZS,
- avtomatski telefonski odzivnik ZZS na tel. št. **01/30 77 300**,
- spletna stran **<http://www.zzs.si>**,
- ZZS območna enota Celje, tel. št. 03/42 02 000,
- ZZS območna enota Koper, tel. št. 05/66 87 200,
- ZZS območna enota Krško, tel. št. 07/49 02 490,
- ZZS območna enota Kranj, tel. št. 04/23 70 100,
- ZZS območna enota Ljubljana, tel. št. 01/30 77 200,
- ZZS območna enota Maribor, tel. št. 02/29 09 300,
- ZZS območna enota Murska Sobota, tel. št. 02/53 61 550,
- ZZS območna enota Nova Gorica, tel. št. 05/33 81 000,
- ZZS območna enota Novo mesto, tel. št. 07/39 33 500,
- ZZS območna enota Ravne na Koroškem, tel. št. 02/82 10 100.

Pravne podlage, ki opredeljujejo pravico in postopek uveljavljanja pravice do medicinsko-tehničnih pripomočkov:

- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju,
- Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- Sklep o določitvi nazivov in šifer medicinskih pripomočkov in boleznih in zdravstvenih stanj zavarovanih oseb, pri katerih jim je zagotovljen posamezni medicinski pripomoček,
- Sklep o določitvi cenovnih standardov medicinskih pripomočkov,
- Navodilo o predpisovanju medicinskih pripomočkov na naročilnico za medicinski pripomoček,
- Navodilo za uresničevanje pravice zavarovanih oseb do pripomočkov za vid,
- Sklep o vrstah medicinskih pripomočkov in zdravstvenih stanjih zavarovanih oseb, pri katerih se medicinske pripomočke lahko predpiše na obnovljivo naročilnico,
- Navodilo o zagotavljanju predlog, hlačnih predlog (plenic), posteljnih predlog ali nepropustnih hlač v socialnih in drugih zavodih na Mesečno zbirno naročilnico.

Uradna in neuradna prečiščena besedila navedenih predpisov so objavljena na spletni strani Pravno-informacijskega sistema RS (<http://www.pisrs.si/>)

Pravica do medicinskih pripomočkov

Izdal in založil: Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Miklošičeva cesta 24, Ljubljana.
Oblikovanje: Imago, d. o. o., tisk: Tiskarna Skušek, d. o. o., Ljubljana, marec 2015.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
www.zzs.si

